

WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY

w WARSZAWIE

ul. Młynarska 16, 01-205 Warszawa, tel. (022) 578 44 00, fax (022) 578 44 07
e-mail: wup@wup.mazowsze.pl, www.wup.mazowsze.pl

**RANKING
ZAWODÓW DEFICYTOWYCH
I NADWYŻKOWYCH
W WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM
W I PÓŁROCZU 2010 R**

WARSZAWA, LISTOPAD 2010

WSTĘP

W celu podejmowania skutecznych działań zmierzających do łagodzenia skutków bezrobocia oraz promocji zatrudnienia wprowadzono monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych. Wdrożenie monitoringu ma zapewnić systematyczną obserwację zjawisk zachodzących na rynku pracy pod względem kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno - zawodowym oraz określić odpowiednie kierunki kształcenia zawodowego i szkolenia bezrobotnych.

Analiza liczby osób bezrobotnych i struktury bezrobocia, uwzględniająca określony zawód osoby bezrobotnej, ma na celu wskazanie istniejących zagrożeń i pojawiających się tendencji na rynku pracy.

Podstawą opracowania są dane zawarte w załączniku 2 - „Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy, poszukujący pracy oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej”, w załączniku 3 - „Bezrobotni oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej według zawodów i specjalności” - do sprawozdania MPiPS-01 o rynku pracy za I półrocze 2010 r.

Monitoring przygotowano w oparciu o Klasyfikację Zawodów i Specjalności obowiązującą od 1 czerwca 2007 r. Struktura klasyfikacji jest wynikiem grupowania zawodów na podstawie podobieństwa kwalifikacji zawodowych wymaganych dla realizacji zadań danego zawodu (specjalności), z uwzględnieniem obydwu aspektów kwalifikacji, tj. ich poziomu i specjalizacji. Wymienione kryteria posłużyły grupowaniu poszczególnych zawodów i specjalności w grupy elementarne, a te z kolei w bardziej zagregowane grupy średnie, duże i wielkie.

W efekcie struktura klasyfikacji obejmuje: 10 grup wielkich, 30 grup dużych (wewnętrzny podział grup wielkich), 116 grup średnich (wewnętrzny podział grup dużych) i 392 grupy elementarne (wewnętrzny podział grup średnich), przy czym grupy elementarne obejmują 1.770 zawodów i specjalności¹.

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych sporządzono w oparciu o ujednolicone dla całego kraju wskazówki zawarte w opracowaniu „Zalecenia metodyczne do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych” przygotowane przez Departament Rynku Pracy Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, - Warszawa 2003 oraz w oparciu o tablice wynikowe wygenerowane w ramach systemu informatycznego SYRIUSZ (<https://mz.praca.gov.pl>).

---

¹ Ujednolicony tekst Załącznika do rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 8 grudnia 2004 r. (Dz. U. Nr 265, poz. 2644), zmieniony rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 czerwca 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz. U. Nr 106, poz. 728).

1. ANALIZA BEZROBOCIA

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w czerwcu 2010 r. wyniosła 227.872 osoby. Województwo mazowieckie wyróżnia się najwyższą w Polsce liczbą bezrobotnych - co 8 bezrobotny w Polsce jest mieszkańcem Mazowsza.

W odniesieniu do grudnia 2009 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy zwiększyła się o 3.392 osoby (o 1,5%), a w porównaniu do czerwca 2009 r. o 27.339 osób (o 13,6%). W okresie ostatnich 12 miesięcy bezrobocie wzrosło w 36 powiatach województwa, najwięcej w m. st. Warszawa o 50,5% (o 13.063 osoby) oraz w powiatach: pruszkowskim o 31,8% (o 1.043 osoby), nowodworskim o 29,9% (o 731 osób), warszawskim zachodnim o 29,6% (o 593 osoby), grodziskim o 24,3% (o 363 osoby), otwockim o 21,0% (o 620 osób) oraz wołomińskim o 21,0% (o 1.564 osoby). Spadek bezrobocia odnotowano w m. Płock o 2,0% (o 140 osób) oraz w 5 powiatach: łosickim o 5,9% (o 101 osób), lipskim o 5,0% (o 108 osób), płockim o 0,7% (o 49 osób), gostyńskim o 0,2% (o 6 osób) oraz garwolińskim o 0,1% (o 3 osoby).

W rejestrach powiatowych urzędów pracy dominowali bezrobotni: bez prawa do zasiłku (80,9% ogółu bezrobotnych), poprzednio pracujący (78,1%), zamieszkali w mieście (57,0%), bez wykształcenia średniego (54,6%) oraz mężczyźni (52,2%).

Stopa bezrobocia na Mazowszu w czerwcu 2010 r. wyniosła 9,0% *(przy średniej dla kraju 11,7%)* i była taka sama jak na koniec 2009 r. *(w kraju wzrosła o 0,4 punktu procentowego)* oraz o 0,9 punktu procentowego wyższa niż w czerwcu 2009 r. *(w kraju o 1,1 punktu procentowego)*.

Najniższą stopą bezrobocia w kraju wyróżniało się województwo: wielkopolskie - 8,9%, mazowieckie - 9,0% oraz małopolskie i śląskie - po 9,6%, natomiast najwyższą odnotowano w: warmińsko-mazurskim - 18,8%, zachodniopomorskim - 15,9%, kujawsko-pomorskim - 15,5%, lubuskim - 15,2% oraz podkarpackim - 15,0%.

Nadal na Mazowszu występuje duże terytorialne zróżnicowanie stopy bezrobocia. Najwyższą stopą bezrobocia wyróżniały się miasto Radom - 21,3% oraz powiaty: szydłowiecki - 34,2%, radomski - 29,0%, przysuski - 24,2%, żuromiński - 21,4%, makowski - 20,8% oraz pułtuski - 20,0%.

Najniższą stopę bezrobocia zanotowano w m. st. Warszawa - 3,4% oraz w powiatach: warszawskim zachodnim - 5,6%, grodziskim - 6,5% oraz pruszkowskim - 6,9%. Stopę bezrobocia równą lub niższą od średniej dla województwa odnotowano tylko w 9 powiatach, natomiast przewyższającą średnią dla Polski w 26 powiatach.

Warto jednak zaznaczyć, że zwiększa się rozpiętość wskaźnika bezrobocia. Różnica pomiędzy najniższą i najwyższą stopą bezrobocia w czerwcu 2010 r. w powiatach województwa mazowieckiego wynosiła 30,8 punktu procentowego (w czerwcu 2009 r. 28,8 punktu procentowego).

1.1. Bezrobotni według zawodów

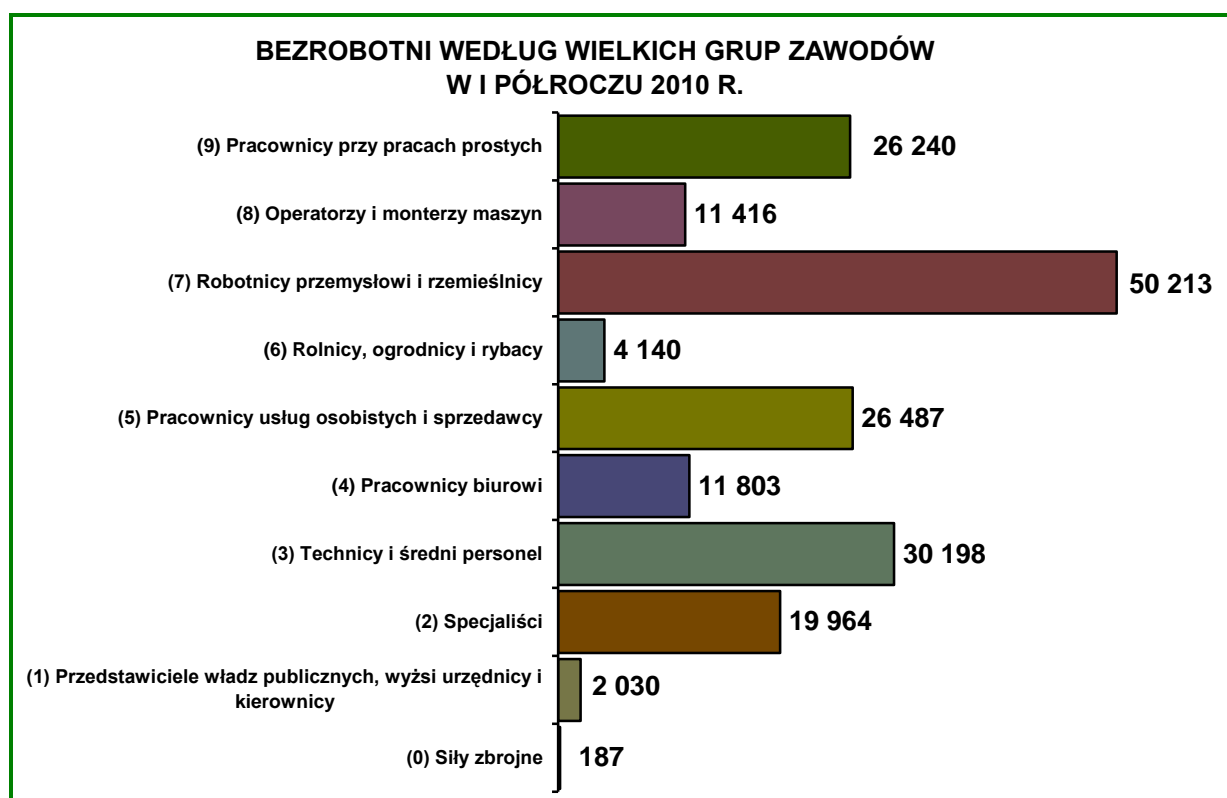
Spośród **227.872** bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy województwa mazowieckiego na koniec czerwca 2010 r., zawód wyuczony posiadało 182.678 bezrobotnych. Z liczby bezrobotnych ogółem zarejestrowanych było 177.919 bezrobotnych poprzednio pracujących.

Bezrobotni według wielkich grup zawodów

Biorąc pod uwagę grupy wielkie określone w Klasyfikacji Zawodów i Specjalności, najliczniejszą wśród bezrobotnych posiadających zawód była populacja **robotników przemysłowych i rzemieślników**. W omawianym okresie do tej populacji 50.213 osób, tj. 27,5% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych posiadających zawód (*rok wcześniej 45.218 bezrobotnych, tj. 28,2%*).

Drugą pod względem liczebności grupę stanowili **technicy i inny średni personel** w analizowanym okresie było **30.198** bezrobotnych zaliczonych do tej kategorii, tj. **16,5%** ogółu bezrobotnych posiadających zawód (*rok wcześniej 26.703 bezrobotnych, tj. 16,6%*).

Trudności ze znalezieniem pracy mieli także bezrobotni zaliczani do grupy **pracownicy usług osobistych i sprzedawcy**, którzy liczyli **26.487** osób, tj. **14,5%** ogółu bezrobotnych z wyuczonym zawodem (*rok wcześniej 22.701 bezrobotnych, tj. 14,2%*).

Najmniej liczna była grupa bezrobotnych **siły zbrojne** - **187** bezrobotnych (w czerwcu 2009 r. 219 osób).

Bezrobotni według wielkich grup zawodów

Grupa zawodowa	stan na koniec czerwca 2009 r.	stan na koniec czerwca 2010 r.	wzrost /spadek w osobach	wzrost /spadek w %
Ogółem województwo, w tym:	200 533	227 872	27 339	13,6
Bez zawodu	40 173	45 194	5 021	12,5
Razem bezrobotni posiadający zawód	160 360	182 678	22 318	13,9
0. Siły zbrojne	219	187	- 32	- 14,6
1. Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	1 549	2 030	481	31,1
2. Specjaliści	15 606	19 964	4 358	27,9
3. Technicy i inny średni personel	26 703	30 198	3 495	13,1
4. Pracownicy biurowi	10 184	11 803	1 619	15,9
5. Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	22 701	26 487	3 786	16,7
6. Rolnicy, ogrodnicy i rybacy	4 115	4 140	25	0,6
7. Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	45 218	50 213	4 995	11,1
8. Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	10 522	11 416	894	8,5
9. Pracownicy przy pracach prostych	23 543	26 240	2 697	11,5

Największy procentowy wzrost bezrobotnych posiadających zawód wśród grup wielkich odnotowano w populacji **przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy** o 31,1% (o 481 osób).

Bezrobotni według zawodów i specjalności

Biorąc pod uwagę sześciocyfrowe kody zawodów i specjalności, najwięcej bezrobotnych zaliczono do następujących zawodów i specjalności:

➤ sprzedawca	15.470 osób	(rok wcześniej 13.376 osób),
➤ ślusarz	5.082 osoby	(rok wcześniej 4.475 osób),
➤ pracownik biurowy	5.063 osoby	(rok wcześniej 4.512 osób),
➤ robotnik budowlany	4.448 osób	(rok wcześniej 3.573 osoby),
➤ asystent ekonomiczny	4.265 osób	(rok wcześniej 3.942 osoby),
➤ robotnik gospodarczy	3.912 osób	(rok wcześniej 3.163 osoby),
➤ technik mechanik	3.750 osób	(rok wcześniej 3.369 osób),
➤ robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	3.649 osób	(rok wcześniej 3.723 osoby),
➤ krawiec	3.312 osób	(rok wcześniej 3.227 osób),
➤ murarz	3.177 osób	(rok wcześniej 2.713 osób),
➤ sprzątaczką	2.856 osób	(rok wcześniej 2.562 osoby),
➤ ekonomista	2.814 osób	(rok wcześniej 2.442 osoby),
➤ magazynier	2.628 osób	(rok wcześniej 2.181 osób),
➤ kucharz	2.461 osób	(rok wcześniej 2.461 osób),
➤ szwaczka	2.495 osób	(rok wcześniej 2.537 osób),
➤ robotnik placowy	2.179 osób	(rok wcześniej 2.208 osób),
➤ mechanik samochodów osobowych	2.024 osoby	(rok wcześniej 1.893 osoby).

Bezrobocie coraz częściej dotyka osoby legitymujące się wykształceniem wyższym. Warto zwrócić uwagę, że na 12 miejscu w rankingu zawodów generujących bezrobocie znajdują się **ekonomiści**, (rok wcześniej na 14 miejscu), a więc bezrobotni zaliczeni do grupy wielkiej **specjaliści** - legitymujący się wykształceniem wyższym. W czerwcu 2010 r. bez pracy pozostawało 2.814 **ekonomistów** (rok wcześniej 2.442 osoby).

Spośród pozostałych zawodów wymagających wykształcenia wyższego do najliczniej reprezentowanych przez bezrobotnych należą:

- ⇒ specjalista do spraw marketingu i handlu (sprzedaży) - 1.273 osoby (rok wcześniej 988 osób),
- ⇒ pedagog - 1.034 osoby (rok wcześniej 756 osób),
- ⇒ specjalista administracji publicznej - 964 osoby (rok wcześniej 709 osób),
- ⇒ pozostali specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani - 687 osób (rok wcześniej 548 osób),
- ⇒ specjalista do spraw organizacji usług gastronomicznych, hotelarskich i turystycznych - 509 osób (rok wcześniej 339 osób),
- ⇒ politolog - 481 osób (rok wcześniej 365 osób),
- ⇒ specjalista bankowości - 381 osób (rok wcześniej 281 osób),
- ⇒ pielęgniarka - 304 osoby (rok wcześniej 318 osób).

Warto zauważyć, że wśród zawodów generujących bezrobocie (powyżej 1.000) do najbardziej sfeminizowanych należały:

- ⇒ szwaczka - 98,9%,
- ⇒ krawiec - 95,8%,
- ⇒ fryzjer - 94,7%,
- ⇒ sprzątaczką - 94,4%,
- ⇒ obuwnik przemysłowy - 85,6%,
- ⇒ pedagog - 84,7%,
- ⇒ sprzedawca - 84,3%,
- ⇒ asystent ekonomiczny - 81,8%,
- ⇒ pracownik biurowy - 81,4%,
- ⇒ pracownik administracyjny - 78,3%,
- ⇒ pakowacz - 78,0%,
- ⇒ kelner - 77,2%,
- ⇒ kucharz - 76,5%,
- ⇒ technik żywienia i gospodarstwa domowego - 73,8%
- ⇒ ekonomista - 72,5%.

1.2. Bezrobotni pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy według zawodów

Zgodnie z wynikami, na koniec czerwca 2010 r. w rejestrach powiatowych urzędów pracy w województwie mazowieckim zarejestrowanych było 177.919 bezrobotnych poprzednio pracujących. Wśród tej populacji 59.400 bezrobotnych poprzednio pracujących pozostawało bez pracy powyżej 12 miesięcy (nieprzerwanie od dnia ostatniej rejestracji), **w tym 55.065 osób posiadało wyuczony zawód.**

Bezrobotni pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy według zawodów i specjalności

W rankingu zawodów i specjalności, w których bezrobotni pozostawali bez pracy powyżej 12 miesięcy, w zdecydowanej większości na pierwszych lokatach pojawiają się te same zawody co w rankingu bezrobotnych:

⇒ sprzedawca	5.148 osób	(rok wcześniej 7.300 osób),
⇒ pracownik biurowy	1.704 osoby	(rok wcześniej 2.179 osób),
⇒ ślusarz	1.663 osoby	(rok wcześniej 1.753 osoby),
⇒ robotnik budowlany	1.530 osób	(rok wcześniej 1.417 osób),
⇒ robotnik pomocniczy		
⇒ w przemyśle przetwórczym	1.473 osoby	(rok wcześniej 2.169 osób)
⇒ robotnik gospodarczy	1.327 osób	(rok wcześniej 1.535 osób),
⇒ sprzątaczką	1.235 osób	(rok wcześniej 1.711 osób),
⇒ robotnik placowy	1.189 osób	(rok wcześniej 1.482 osoby),
⇒ murarz	1.168 osób	(rok wcześniej 1.195 osób),
⇒ asystent ekonomiczny	1.101 osób	(rok wcześniej 1.425 osób),
⇒ szwaczka	1.096 osób	(rok wcześniej 1.464 osoby),
⇒ krawiec	1.088 osób	(rok wcześniej 1.452 osoby).

1.3. Bezrobotni według sekcji działalności gospodarczej (według PKD)

Zgodnie z wejściem w życie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) nie jest możliwe porównanie danych statystycznych do poprzednich lat.

Wśród bezrobotnych dominują osoby, które pracowały przed nabyciem statusu bezrobotnego. Na koniec I półrocza 2010 r. populacja tych bezrobotnych liczyła 177.919 osób, tj. 78,1% ogółu bezrobotnych i była **większa** w porównaniu do czerwca 2009 roku o 23.295 osób (o 15,1 %).

W analizowanym okresie najliczniejszą grupę tworzyli bezrobotni, którzy pracowali w zakładach należących do sekcji **przetwórstwo przemysłowe**. Z zakładów tych pochodziły 30.752 osoby, tj. 17,3% populacji bezrobotnych poprzednio pracujących.

Drugą co do wielkości populację stanowili bezrobotni pracujący przed rejestracją w sekcji **handel hurtowy detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle** - 23.063 osoby, tj. 13,0%. Pracujący w sekcji **budownictwo** stanowili 7,9% (14.079 osób) bezrobotnych poprzednio pracujących, z kolei w sekcji **pozostała działalność usługowa** stanowili 7,7% (13.643 osoby).

Warto zaznaczyć, że 30,2% ogółu poprzednio pracujących (53.731 osób) stanowili bezrobotni, którym nie można było zidentyfikować działalności.

Z ogólnej liczby bezrobotnych poprzednio pracujących, większość (104.918 osób, tj. 59,0%) pochodziła z sektora prywatnego.

1.4. Bezrobotni pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy według PKD

W czerwcu 2010 r. w powiatowych urzędach pracy województwa mazowieckiego zarejestrowanych było 59.400 bezrobotnych poprzednio pracujących pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy, o 9.158 osób (o 18,2%) więcej niż rok wcześniej.

Zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności najliczniejszą grupę bezrobotnych w tej kategorii stanowiły osoby poprzednio pracujące w zakładach należących do sekcji **przetwórstwo przemysłowe** 12.530 osób (21,1% ogółu poprzednio pracujących pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy).

Z sekcji **handel hurtowy detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle** pochodziło 7.767 osób (tj. 13,1%).

Należy również zwrócić uwagę, że dla 14.916 osób (25,1%) pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy nie była zidentyfikowana działalność.

1.5. Napływ bezrobotnych według zawodów

Od stycznia do końca czerwca 2010 r., w powiatowych urzędach pracy województwa mazowieckiego zarejestrowało się 152.480 bezrobotnych, w tym 113.225 osób posiadających zawód wyuczony.

Napływ do bezrobocia według zawodów i specjalności

W I półroczu 2010 r. najczęściej bezrobotnych zarejestrowało się **(według sześciocyfrowych kodów zawodów) w zawodach i specjalnościach:**

➤ sprzedawca	- 9.365 osób,
➤ ślusarz	- 2.948 osób,
➤ pracownik biurowy	- 2.929 osób,
➤ asystent ekonomiczny	- 2.799 osób,
➤ technik mechanik	- 2.631 osób,
➤ robotnik budowlany	- 2.437 osób,
➤ robotnik gospodarczy	- 2.227 osób,
➤ ekonomista	- 2.065 osób.

Napływ do bezrobocia osób w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki

Spośród 17.522 osób rejestrujących się w I półroczu 2010 roku w urzędach pracy **w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki**, zawód wyuczony posiadało 9.841 osób, najczęściej absolwentów zarejestrowano w zawodach:

⇒ sprzedawca	- 438 osób,
⇒ ekonomista	- 425 osób,
⇒ asystent ekonomiczny	- 346 osób,
⇒ kucharz małej gastronomii	- 273 osoby,
⇒ pedagog	- 243 osoby,
⇒ fryzjer	- 239 osób,
⇒ technik żywienia i gospodarstwa domowego	- 222 osoby.

2. ANALIZA WOLNYCH MIEJSC PRACY²

W I półroczu 2010 r. w województwie mazowieckim (według miesięcznych sprawozdań MPiPS-01) pozyskano ogółem **53.410 wolnych miejsc pracy i miejsca aktywizacji zawodowej**, w tym:

- ✓ 31.432 wolne prace subsydiowanej (o 4.608 wolnych miejsc pracy, tj. o 17,2% **więcej** niż w I półroczu 2009 r.),
- ✓ 21.978 wolnych miejsc pracy niesubsydiowanej (o 2.305 wolnych miejsc pracy, tj. o 9,5% **mniej** niż w I półroczu 2009 r.)
- ✓ 17.245 wolnych miejsc pracy z sektora publicznego (o 1.084 wolny, tj. o 8,7% **mniej** niż w I półroczu 2008 r.),
- ✓ 5.709 wolnych miejsc pracy sezonowej (o 3.566 ofert, tj. o 38,5% **mniej** niż w I półroczu 2008 r.),
- ✓ 1.199 wolnych pracy dla niepełnosprawnych (o 255 ofert, tj. o 27,0% **więcej** niż w I półroczu 2008 r.).

Wolne miejsca pracy subsydiowanej stanowiły w województwie mazowieckim 52,5% ogółu zgłoszonych przez pracodawców ofert pracy.

Większość ofert pochodziła z zakładów należących do sektora prywatnego – 34.946 ofert, tj. 68,4% ogółu zgłoszonych (*rok wcześniej 51.830 ofert, tj. 74,6%*).

W okresie styczeń - czerwiec 2010 r. na Mazowszu napłynęło 152.480 bezrobotnych, pozyskano 51.107 ofert pracy, więc na 1 pozyskaną ofertę przypadło średnio powyżej 3 noworejestrujących się bezrobotnych (*w analogicznym okresie poprzedniego roku prawie 2 bezrobotnych*).

Statystyka rynku pracy sporządzana w okresach półrocznych obejmuje informacje o ofertach pracy według sekcji działalności gospodarczej, jak również według zawodów i specjalności.

Według danych wykazanych w załącznikach: 2 „Bezrobotni według rodzaju działalności gospodarczej ostatniego miejsca pracy” oraz 3 „Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności” w I półroczu 2010 r., do powiatowych urzędów pracy wpłynęło **53.355 wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej**³.

2.1. Napływ wolnych miejsc pracy według sekcji działalności gospodarczej (według PKD)

Najwięcej wolnych miejsc pracy w I półroczu 2010 r. zgłosiły zakłady pracy zajmujące się **administracją publiczną i ochroną narodową; obowiązkowymi zabezpieczeniami społecznymi**, z których wpłynęło – 12.007 wolnych miejsc pracy (22,5% ogółu wolnych miejsc pracy). Następnie zakłady zaliczone do sekcji: **handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle** – 9.551 wolnych miejsc pracy (17,9%) oraz **przetwórstwo przemysłowe** – 5.416 wolnych miejsc pracy (10,2%).

² Od dnia 1 stycznia 2010 r. Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 8 grudnia 2009 r. w sprawie badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2010 została zmieniona nazwa „oferty pracy” na „wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej”.

³ Liczba wolnych miejsc pracy wykazywana w załączniku 2 i 3 do sprawozdania MPiPS-01 jest niższa od liczby wolnych miejsc pracy wykazanych w sprawozdaniach MPiPS-01, co wynika z wyłączenia w sprawozdaniach półrocznych liczby ofert pracy anulowanych przez pracodawców.

2.2. Napływ wolnych miejsc pracy według zawodów i specjalności

Według sześciocyfrowych kodów zawodów, najwięcej wolnych miejsc pracy skierowano do bezrobotnych i poszukujących pracy w zawodach:

⇒ robotnik gospodarczy	6.788 wolnych miejsc pracy,
⇒ pracownik biurowy	6.249 wolnych miejsc pracy,
⇒ sprzedawca	4.094 wolne miejsca pracy,
⇒ pracownik administracyjny	2.115 wolnych miejsc pracy,
⇒ sprzątaczkę	2.008 wolnych miejsc pracy,
⇒ telemarketer	978 wolnych miejsc pracy,
⇒ robotnik budowlany	856 wolnych miejsc pracy,
⇒ kasjer handlowy	746 wolnych miejsc pracy,
⇒ magazynier	734 wolne miejsca pracy,
⇒ przedstawiciel handlowy	657 wolnych miejsc pracy,
⇒ handlowiec	649 wolnych miejsc pracy,
⇒ kierowca samochodu ciężarowego	620 wolnych miejsc pracy,
⇒ pomoc kuchenna	556 wolnych miejsc pracy,
⇒ kucharz	545 wolnych miejsc pracy,
⇒ fryzjer	518 wolnych miejsc pracy.

Wśród zawodów wymagających wykształcenia wyższego, najwięcej ofert było dla:

✓ specjalistów do spraw marketingu i handlu (sprzedaży)	226 wolnych miejsc pracy,
✓ nauczycieli przedszkola	195 wolnych miejsc pracy,
✓ archiwistów	163 wolne miejsca pracy,
✓ wychowawców w placówkach oświatowych, wychowawczych i opiekuńczych	122 wolne miejsca pracy,
✓ pielęgniarka	72 wolne miejsca pracy,
✓ fizjoterapeuta	70 wolnych miejsc pracy.

2.3. Szansa uzyskania oferty pracy według zawodów

Chcąc w pełniejszy sposób przedstawić popyt i podaż konkretnych zawodów wyliczono **wskaźnik szansy uzyskania oferty pracy w poszczególnych zawodach** :

$$W_{s,I}^k = \frac{\overline{PO}_I^k}{\overline{PB}_I^k}$$

W tym celu zestawiono średnią liczbę ofert pracy w danym zawodzie ze średnim poziomem rejestrowanego bezrobocia w danym zawodzie, przy czym:

- - średnią miesięczną liczbę ofert pracy w zawodzie k w I półroczu obliczono wg wzoru:

$$\overline{PO}_I^k = \frac{PO_{t-1}^k + O_I^k}{6}$$

PO_{t-1}^k - liczba ofert pracy w zawodzie k, będąca do dyspozycji powiatowego urzędu pracy w końcu poprzedniego roku (t-1)

O_I^k - liczba ofert pracy w zawodzie k, zgłoszona do powiatowego urzędu pracy w danym roku

- **średni miesięczny poziom rejestrowanego bezrobocia w zawodzie k w I półroczu** obliczono wg wzoru:

$$\overline{PB}_I^k = \frac{PB_{t-1}^k + PB_I^k}{2}$$

PB_{t-1}^k - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k w końcu poprzedniego roku

PB_I^k - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k w końcu I półrocza danego roku.

Wskaźnik szansy uzyskania oferty pracy w poszczególnych zawodach informuje w jakim zawodzie istnieje największa możliwość znalezienia wolnego miejsca pracy. Wskaźnik równy „1” oznacza, że na każdą zarejestrowaną osobę bezrobotną w danym zawodzie przypada w przybliżeniu oferta pracy. Wskaźnik osiągający wartość powyżej „1” oznacza nadwyżkę ofert nad bezrobotnymi, natomiast wskaźnik poniżej 1 informuje o braku wolnych miejsc pracy w danym zawodzie. Im niższy wskaźnik tym mniejsza szansa znalezienia pracy.

Szansa uzyskania oferty pracy według elementarnych grup zawodów

Dla 57 grup elementarnych wskaźnik szansy uzyskania oferty był równy zero.

Najniższy wskaźnik szansy uzyskania oferty odnotowano dla zawodów:

⇒ (6411) rolnicy i rybacy pracujący na własne potrzeby	0,0003;
⇒ (3212) technicy rolnicy, leśnicy i pokrewni	0,0005;
⇒ (6131) rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej	0,0011;
⇒ (2442) filozofowie, historycy i politolodzy	0,0013;
⇒ (3213) technicy technologii żywności	0,0014;
⇒ (8161) elektroenergetycy i pokrewni	0,0015;
⇒ (3214) dietetycy i żywieniowcy	0,0015;
⇒ (3115) technicy mechanicy	0,0016;
⇒ (2442) operatorzy maszyn i urządzeń do przetwórstwa owoców warzyw, nasion oleistych i pokrewni	0,0016.

Najwyższy wskaźnik szansy uzyskania oferty odnotowano w grupach zawodów:

➤ (3442) urzędnicy do spraw podatków	2,0833;
➤ (5144) praktykujący niekonwencjonalne metody terapii	1,6000;
➤ (3474) aktorzy cyrkowi i pokrewni	1,2222;
➤ (9212) robotnicy pomocniczy w leśnictwie	1,1111;
➤ (3443) urzędnicy do spraw przyznawania zasiłków	1,0000.

Warto zauważyć, że jeden zawód uzyskał wskaźnik MAX „operatorzy maszyn i urządzeń do przetwórstwa kawy, herbaty i ziarna kakaowego”.

ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH

Przez **zawód deficytowy** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Przez **zawód nadwyżkowy** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

W założeniach metodologicznych do monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych przyjęto, że zawody gdzie **wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów k** ($W_{n,l}^k$):

$W_{n,l}^k < 0,9$ - to zawody nadwyżkowe,

$0,9 \leq W_{n,l}^k \leq 1,1$ - to zawody zrównoważone (wykazujące równowagę na rynku pracy),

$W_{n,l}^k > 1,1$ - to zawody deficytowe.

Zawody deficytowe i nadwyżkowe według zawodów i specjalności

Analizując **zawody (posiadające kody sześciocyfrowe)**, na które występuje na mazowieckim rynku pracy największe zapotrzebowanie, wskaźnik **intensywności deficytu był maksymalny (MAX wyliczony w systemie SYRIUSZ) dla 75 zawodów**, co znaczy że pracodawcy zgłosili do urzędów pracy oferty dla bezrobotnych w tych zawodach, natomiast nie zarejestrowano bezrobotnych. Jednak liczba ofert pracy dotycząca tych zawodów była niewielka.

W zestawieniu 30 zawodów deficytowych, zgodnie z zaleceniami Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej zostały pominięte zawody, w których wskaźnik miał wartość MAX oraz zawody, których kod zawodu kończył się cyfrą 90 (Pozostali...).

Zawody wskazujące na deficyt w województwie mazowieckim w I półroczu 2010 r. według wskaźnika intensywności deficytu wyliczonego w programie SYRIUSZ

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu *)
1	"742306"	Tartacznik	108,0000
2	"344203"	Urzędnik podatkowy	68,0000
3	"235906"	Nauczyciel w placówkach pozaszkolnych	22,0000
4	"921201"	Pomocniczy robotnik leśny	13,3333
5	"921103"	Pomocniczy robotnik przy konserwacji terenów zieleni	9,5833
6	"514402"	Biomasażysta	9,0000
7	"814206"	Operator urządzeń rębalni drewna	9,0000
8	"916103"	Sortowacz surowców wtórnych	8,8571
9	"419104"	Pracownik kancelaryjny	8,7857
10	"347505"	Instruktor sportu osób niepełnosprawnych	7,5000

11	"341504"	Telemarketer	7,1387
12	"827402"	Operator urządzeń do produkcji makaronu	7,0000
13	"346101"	Asystent osoby niepełnosprawnej	6,3750
14	"347504"	Instruktor rekreacji ruchowej	5,8571
15	"825304"	Operator maszyn do produkcji papierowych artykułów toaletowych i sanitarnych	5,5000
16	"347104"	Stylist	5,0000
17	"414201"	Ankieter	5,0000
18	"515202"	Strażnik w zakładzie dla nieletnich	5,0000
19	"931202"	Oczyszczacz kanalizacyjny [kanalarz]	5,0000
20	"343107"	Sekretarz sądowy	4,5385
21	"743703"	Tapicer meblowy	4,5000
22	"827403"	Operator urządzeń do produkcji pieczywa	4,5000
23	"347101"	Florysta	4,0833
24	"348202"	Bibliotekarz	4,0000
25	"814104"	Operator sklejek płyt stolarskich	4,0000
26	"825101"	Maszynista maszyn fleksograficznych	4,0000
27	"832301"	Kierowca ciągnika siodłowego	3,8667
28	"348102"	Asystent archiwalny [zawód szkolny: Technik archiwista]	3,7500
29	"915108"	Kolporter	3,5833
30	"212202"	Statystyk	3,5000
31	"514301"	Organizator usług pogrzebowych	3,5000

*) Wskaźnik wygenerowany przy pomocy komputerowego programu „Syriusz” - dane wyliczone z załącznika 3 do MPiPS-01 w oparciu o „Zalecenia metodyczne do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych” Departament Rynku Pracy Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, Warszawa 2003.

Według wskaźników intensywności deficytu, wyliczonych w systemie SYRIUSZ, do zawodów deficytowych zaliczone są, między innymi, zawody charakteryzujące się niskim napływem zarówno osób bezrobotnych, jak i ofert pracy, trudno więc jest nazwać je zawodami deficytowymi.

W związku z powyższym, przy określaniu zawodów wskazujących na deficyt w województwie mazowieckim, niezbędne było wprowadzenie dodatkowych założeń (kryteriów):

1. Liczba zgłoszonych ofert w zawodzie (100 i powyżej).
2. Korzystny stosunek zgłoszonych ofert pracy do liczby rejestrujących się bezrobotnych (wskaźnik intensywności deficytu powyżej 1,4).
3. Korzystne relacje pomiędzy napływem ofert pracy, a liczbą bezrobotnych na koniec okresu sprawozdawczego.

**Zawody wskazujące na deficyt w województwie mazowieckim
w I półroczu 2010 roku po uwzględnieniu dodatkowych założeń**

kod zawodu	nazwa zawodu	Napływ bezrobotnych w I półroczu 2010 r.	Liczba bezrobotnych w końcu czerwca 2010 r.	Oferty pracy zgłoszone w I półroczu 2010 r.	Wskaźnik intensywności deficytu^{*)}
999999	Bezrobotni posiadający zawód	152 480	227 872	53 355	0,3499
742306	Tartacznik	1	11	108	108,0000
344203	Urzędnik podatkowy	1	1	68	68,0000
235906	Nauczyciel w placówkach	1	14	22	22,0000
921201	Pomocniczy robotnik leśny	3	6	40	13,3333
921103	Pomocniczy robotnik przy konserwacji terenów zieleni	12	18	115	9,5833
514402	Biomasażysta	1	2	9	9,0000
814206	Operator urządzeń rębalni drewna	1	1	9	9,0000
916103	Sortowacz surowców wtórnych	14	25	124	8,8571
419104	Pracownik kancelaryjny	14	17	123	8,7857
347505	Instruktor sportu osób niepełnosprawnych	2	1	15	7,5000
341504	Telemarketer	137	121	978	7,1387
827402	Operator urządzeń do produkcji makaronu	1	3	7	7,0000
346101	Asystent osoby niepełnosprawnej*	8	11	51	6,3750
347504	Instruktor rekreacji ruchowej	14	18	82	5,8571
825304	Operator maszyn do produkcji papierowych artykułów toaletowych i sanitarnych	2	5	11	5,5000
347104	Stylistka	6	9	30	5,0000
414201	Ankieter	15	21	75	5,0000
515202	Strażnik w zakładzie dla nieletnich	1	2	5	5,0000
931202	Oczyszczacz kanalizacyjny (kanalarz)	3	4	15	5,0000
343107	Sekretarz sądowy	13	30	59	4,5385
743703	Tapicer meblowy	4	9	18	4,5000
827403	Operator urządzeń do produkcji pieczywa	2	5	9	4,5000
347101	Florysta	12	16	49	4,0833
348202	Bibliotekarz*	39	74	156	4,0000
814104	Operator sklejarok płyt stolarskich	1	1	4	4,0000
825101	Maszynista maszyn fleksograficznych	2	2	8	4,0000

*) Wskaźnik wygenerowany przy pomocy komputerowego programu „Syriusz” - dane wyliczone z załącznika 3 do MPiPS-01 w oparciu o „Zalecenia metodyczne do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych” Departament Rynku Pracy Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, Warszawa 2003.

Pozostałe 1.347 zawodów i specjalności występujące na mazowieckim rynku pracy to zawody nadwyżkowe. Na czołowych miejscach w rankingu zawodów nadwyżkowych (poza 669 zawodami, w których wskaźnik był równy zero, gdzie nie wpłynęła żadna oferta pracy, natomiast zarejestrowano bezrobotnych).

W zestawieniu 30 zawodów deficytowych, zgodnie z zaleceniami Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej zostały pominięte zawody, w których wskaźnik miał wartość MAX oraz zawody, których kod zawodu kończył się cyfrą 90 (Pozostali...).

**Zawody nadwyżkowe w województwie mazowieckim w I półroczu 2010 r.
według wskaźnika intensywności nadwyżki wyliczonego w systemie SYRIUSZ**

Lp	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki zawodów
1	"321206"	Technik ogrodnik	0,0036
2	"641101"	Rolnik pracujący na własne potrzeby	0,0041
3	"321208"	Technik rolnik	0,0048
4	"724101"	Elektromechanik elektrycznych przyrządów pomiarowych	0,0062
5	"321402"	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	0,0063
6	"724103"	Elektromechanik sprzętu gospodarstwa domowego	0,0101
7	"611104"	Rolnik upraw polowych	0,0102
8	"311502"	Technik mechanik	0,0110
9	"311913"	Technik technologii odzieży	0,0110
10	"341403"	Organizator usług gastronomicznych [zawód szkolny: Technik organizacji usług gastronomicznych]	0,0112
11	"611103"	Rolnik upraw mieszanych	0,0128
12	"613101"	Rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej [zawód szkolny: Rolnik]	0,0148
13	"933102"	Ładowacz	0,0150
14	"244105"	Socjolog	0,0175
15	"621105"	Ogrodnik – uprawa warzyw polowych	0,0175
16	"723302"	Mechanik maszyn i urządzeń do obróbki metali	0,0188
17	"321205"	Technik leśnik	0,0189
18	"241102"	Ekonomista	0,0203
19	"321310"	Technik technologii żywności – przetwórstwo owocowo-warzywne	0,0204
20	"723306"	Mechanik – operator pojazdów i maszyn rolniczych	0,0209
21	"232106"	Nauczyciel historii	0,0211
22	"311209"	Technik ochrony środowiska	0,0219
23	"713803"	Monter rurociągów przemysłowych	0,0222
24	"714103"	Malarz – tapeciarz	0,0222
25	"816205"	Palacz kotłów c.o. wodnych rusztowych	0,0227
26	"827504"	Operator urządzeń przetwórstwa owocowo-warzywnego	0,0238
27	"341902"	Asystent ekonomiczny	0,0247
28	"816204"	Palacz kotłów c. o. gazowych	0,0253
29	"721102"	Formierz odlewnik	0,0253
30	"812403"	Tłoczarz w metalu	0,0256

PODSUMOWANIE

Spośród 227.872 bezrobotnych zarejestrowanych w końcu czerwca 2010 r. w powiatowych urzędach pracy województwa mazowieckiego 177.919 osób (78,1% ogółu bezrobotnych) poprzednio pracujących, a zawód wyuczony posiadało 182.678 osób (80,2% ogółu bezrobotnych).

Zdecydowana większość bezrobotnych, to osoby o stosunkowo niskim poziomie wykształcenia - w większości reprezentujący zawody wymagające kwalifikacji na poziomie zasadniczym zawodowym bądź niższym. Na koniec czerwca 2010 r. wykształcenie niższe od średniego w województwie mazowieckim posiadały 124.482 osoby (54,6% zarejestrowanych bezrobotnych).

Najczęściej występujące zawody wśród bezrobotnych to: sprzedawca, ślusarz, pracownik biurowy, robotnik budowlany, asystent ekonomiczny, robotnik gospodarczy, technik mechanik, robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym, krawiec, murarz.

Wśród zawodów generujących bezrobocie do najbardziej sfeminizowanych należą: szwaczka, krawiec, fryzjer, sprzątaczką, obuwnik przemysłowy, pedagog, sprzedawca, asystent ekonomiczny, pracownik biurowy, pracownik administracyjny.

Najwięcej wolnych miejsc pracy w województwie oferowały zakłady zaliczone do sekcji: administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne – 22,5% ogółu ofert zgłoszonych w I półroczu 2010 r. oraz handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle – 17,9%.

Wolne miejsca pracy wpływające do urzędów pracy przeznaczone były głównie dla robotników gospodarczych, pracowników biurowych, sprzedawców, pracowników administracyjnych, sprzątaczek, telemarketerów, robotników budowlanych - czyli dla zawodów, które nie wymagają zbyt wysokich kwalifikacji.

Mało natomiast wpływa wolnych miejsc pracy dla bezrobotnych z wykształceniem wyższym, stanowiły 4,9% ogółu zgłoszonych wolnych miejsc pracy.

W niektórych przypadkach duża liczba wolnych miejsc pracy jest wynikiem aktywizacji bezrobotnych w ramach prac interwencyjnych, robót publicznych, podejmowanego stażu czy przygotowania zawodowego, w tych zawodach.

Prace subsydiowane często nie powodują stałego zatrudnienia i liczba wolnych miejsc pracy może nieco „zaciemniać” obraz lokalnego rynku pracy.

Pierwsze trzy miejsca wśród zawodów deficytowych zajmują: tartacznik, urzędnik podatkowy i nauczyciel w placówkach pozaszkolnych

Zdecydowana większość zawodów, w których rejestrują się bezrobotni to zawody nadwyżkowe, w których występuje nadmiar pracowników.

Obserwacja struktury wolnych miejsc pracy zgłaszanych do urzędów pracy wydaje się jednak niewystarczająca ponieważ nie wszystkie wolne miejsca pracy występujące na lokalnym rynku trafiają do ewidencji urzędu. Pracodawcy często decydują się na rekrutację pracowników we własnym zakresie np. za pośrednictwem specjalistycznych firm zajmujących się doradztwem personalnym lub pośrednictwem pracy, bądź też zamieszczają oferty w lokalnej prasie czy Internecie.

Na rynku pracy występują także zawody, których przedstawiciele rzadko rejestrują się w urzędach pracy, a poszukują zatrudnienia na własną rękę, są to zwykle osoby posiadające wykształcenie lub specjalizację, na które istnieje duży popyt na lokalnym rynku pracy.

Jednym z problemów występujących na rynku pracy jest brak kwalifikacji pracowników, niedopasowanie do nowych technologii, brak kompetencji i trudności w dostosowywaniu się do zmian systemu produkcyjnego. Część bezrobotnych posiada kwalifikacje zdezaktualizowane i nie

odpowiadające nowoczesnym standardom pracy, coraz trudniej jest znaleźć bezrobotnych spełniających wymagania zawodowe pracodawców. Coraz częściej występują problemy z doбором kandydatów i wypełnieniem wolnych miejsc pracy.

Zaproponowane w monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych wskaźniki wymagają bardzo ostrożnej interpretacji. Analizując je, trudno jednoznacznie stwierdzić, które z zawodów są naprawdę deficytowe. Zastosowane mierniki nie zawsze przedstawiają rzeczywisty stan zawodów deficytowych i nadwyżkowych na rynku pracy.

Istnieją zawody, w których pracodawcy zgłosili wolne miejsca pracy, a nie zarejestrowały się w danym okresie osoby bezrobotne, wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) w takiej grupie bądź zawodzie zostaje określony jako maksymalny.

Na przykład w skali województwa mazowieckiego wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) **MAX (maksymalny)** dotyczy 75 zawodów.

Na podstawie jednostkowych wolnych miejsc pracy, jakie wypływają do urzędów pracy trudno jednoznacznie określić, że są to zawody deficytowe i jakie będzie na nie zapotrzebowanie w przyszłości.

Analiza oparta tylko na dostępnej sprawozdawczości i wyliczonych w systemie SYRIUSZ wskaźnikach nie odzwierciedla rzeczywistych problemów rynku pracy i skali bezrobocia.

Zasadniczy wpływ na właściwą interpretację wskaźników statystycznych może mieć wprowadzenie jednolitych zasad dodatkowej analizy w/w wskaźników oraz przyjęcie dodatkowych kryteriów. Należałoby określać deficyt czy nadwyżkę zawodów w oparciu o elementarne grupy zawodów, co wyeliminuje zawody z kodem kończącym się cyfrą 90 (Pozostali), ograniczy liczbę grup zawodów ze wskaźnikiem MAX, i jednocześnie obejmie całą populację bezrobotnych, wskazując na grupy zawodów deficytowych.